

І. П. Булеєв

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ НАУЦІ

До 75-річчя доктора економічних наук, професора М. Д. Прокопенка

У статті коротко характеризуються основні результати наукової діяльності відомого вченого-економіста доктора економічних наук, професора Миколи Дмитровича Прокопенка.

Відомий вчений в галузі економіки праці та регіональної економіки Прокопенко Микола Дмитрович народився 5 березня 1930 р. в селянській сім'ї в с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області. Навчаючись в середній школі (яку закінчив у 1948 р.), під час війни працював у колгоспі. Був нагороджений медаллю «За доблестный труд в Великой отечественной войне 1941-1945 гг.» (1946 р.).

Після школи поступив на гірничий факультет Дніпропетровського гірничого інституту, який закінчив у 1953 р. й отримав кваліфікацію гірничого інженера за фахом «Розробка родовищ корисних копалин». За розподілом працював помічником начальника дільниці, начальником дільниці шахт «Капітальна», «Мушкетівська», «Вертикальна» тресту «Буденіввугілля» (м. Донецьк).

Після тяжкої виробничої травми (1955 р.) М. Д. Прокопенка було переведено на роботу до нормативно-дослідницької станції Міністерства вугільної промисловості СРСР (м. Донецьк), де він працював старшим інженером, керівником групи, головним інженером, опублікував свої перші наукові розробки з проблем наукової організації праці. Незабаром молодий дослідник був запрошений на наукову роботу до Донецького науково-дослідного інституту вугільної промисловості (ДонВДІ). Тут він працював на посадах старшого наукового співробітника, начальника сектору (1957-1965 рр.). В ДонВДІ М. Д. Прокопенко підготував кандидатську дисертацію, яку захистив у Москві (1965 р.). За неї йому було присуджено наукову ступінь кандидата економічних наук.

Після цього вся наукова діяльність М. Д. Прокопенка пов'язана з Інститутом економіки промисловості Національної академії наук України, де він працював на посаді завідуючого відділом проблем регіональної економіки (1965-2002 рр.). З 2002 р. М. Д. Прокопенко – головний науковий співробітник Інституту економіки промисловості НАН України. Йому присуджено наукову ступінь доктора економічних наук (1977 р.) та наукове звання професора (1980 р.). У 1992 р. М. Д. Прокопенка обрано дійсним членом (академіком) Академії інженерних наук України (яка по відділенню економіки та фінансів має статус міжнародної).

© І. П. Булеєв, 2005

Основні наукові інтереси М. Д. Прокопенка зосереджені на проблемах наукової організації праці (наукове обґрунтування економічно-математичних методів нормування праці робітників вугільної промисловості), формування та розвитку регіональної економіки. За його безпосередньою участю розроблялися програми розвитку економіки Донецької, Луганської та Тернопільської областей, міст Донецька, Горлівки, Артемівська, Дзержинська.

Протягом більш як 40 років своєї наукової діяльності М. Д. Прокопенко особисто та в співавторстві опублікував більш як 320 наукових праць, в тому числі 51 монографію, 6 довідників, 16 статей у союзних журналах. Для органів управління різного рівня підготовлено та найшли впровадження 28 наукових доповідей, 18 доповідних записок, 24 методичних положень та рекомендацій.

Творчий вклад М. Д. Прокопенка в розвиток економічної науки було позитивно оцінено науковою спільнотою, зокрема, на сторінках «Экономической энциклопедии: Политическая экономия» [13]. Наукові праці вченого відзначені також премією ім. О. Г. Шліхтера АН УРСР. Його нагороджено медалями ВДНГ СРСР, почесними грамотами НАН України, виконкомів Донецької області та міста Донецька, медалями та пам'ятними знаками СРСР та України.

М. Д. Прокопенко проводить велику роботу в галузі підготовки кадрів вищої кваліфікації. Він є професором кафедри економіки підприємств Донецького національного університету, членом спеціалізованих рад по присудженню наукових ступенів доктора (кандидата) наук в Інституті економіки промисловості та в Інституті економіко-правових досліджень НАН України. Під науковим керівництвом М. Д. Прокопенка підготовлено та захищено 38 кандидатських дисертацій. Він був науковим консультантом шести пошукувачів наукового ступеня доктора економічних наук, які успішно захистили дисертації.

М. Д. Прокопенко є членом редколегії фахового журналу «Економіка промисловості», збірників наукових праць Інституту економіки промисловості та Інституту економіко-правових досліджень НАН України.

Основними напрямками наукових досліджень вченого залишаються проблеми організації та стимулювання праці, науково-технічного прогресу в регіоні, ефективності роботи підприємств.

Сердечно вітаючи М. Д. Прокопенка з ювілеєм, наукова громадськість зичить йому доброго здоров'я, довголіття, нових творчих звершень.

В статтє кратко характеризуются основные результаты научной деятельности известного ученого-экономиста доктора экономических наук, профессора Прокопенко Николая Дмитриевича.

1. *Рабочая методика* установления единых технически обоснованных норм выработки (времени) на подземные горные работы в угольной и сланцевой промышленности / Ю. М. Рубинский, Н. Д. Прокопенко, А. И. Воробьева и др. — М. : ЦБПНТ, 1959.
2. *Проектирование* и внедрение технически обоснованных норм выработки на шахтах / Ю. М. Рубинский, Н. Д. Прокопенко, А. И. Воробьева и др. — М. : Госгортехнадзор, 1961.
3. *Методика* анализа выполнения норм выработки на шахтах Донбасса / Н. Д. Прокопенко, А. М. Денисенко, В. Т. Сай и др. — Донецк: Донбасс, 1964.
4. *Прокопенко Н. Д.* Основы проектирования норм труда на горные работы с применением счетно-решающих машин. — М. : Недра, 1965.
5. *Прокопенко Н. Д.* Использование математических методов и вычислительной техники при исследовании рабочих процессов и определении норм затрат труда в угольной промышленности. — Донецк : Донбасс, 1966.
6. *Справочник* по техническому нормированию труда на угольных шахтах / И. Н. Каминский, Н. Д. Прокопенко, А. И. Воробьева и др. — М. : Недра, 1969.
7. *Организация* и планирование труда в угольной промышленности / Н. Д. Прокопенко, В. В. Нежинцев, В. Б. Сивых и др. — М. : Недра, 1972.
8. *Нормирование* труда на угольных шахтах в условиях научно-технического прогресса / А. Н. Алымов, Н. Д. Прокопенко. — М. : Недра, 1974.
9. *Экономика* промышленности Донбасса / Н. Г. Чумаченко, Н. Д. Прокопенко, А. Н. Белашов и др. — К. : Наук. думка, 1977.
10. *Региональное управление: опыт и проблемы* / В. К. Мамутов, Н. Д. Прокопенко, Н. Н. Ермошенко и др. — К. : Наук. думка, 1984.
11. *Концепція* державної промислової політики України / Н. Г. Чумаченко, А. І. Амоша, Н. Д. Прокопенко. — Донецк : ІЭП НАН України, 2000.
12. *Теоретические* и прикладные аспекты функционирования производственного комплекса региона / Н. Д. Прокопенко, Е. Т. Иванов, В. Н. Савенко. — Донецк, 2004.
13. *Экономическая Энциклопедия: Политическая экономия* [В 4 т.]. — Т. 4 / Глав. ред. А. М. Румянцев. — М. : Сов. Энциклопедия, 1980. — С. 220.

П. М. Леоненко

КЛАСИЧНІ СИТУАЦІЇ Й. А. ШУМПЕТЕРА І МІСЦЕ В НИХ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

У статті розкриті суть шумпетерівського поняття «класична ситуація», його ключова роль в організації дослідження та викладу історії економічної теорії. Проаналізовано зміст трьох класичних ситуацій і сучасні спроби подальшого творчого розвитку теми. Визначається місце української економічної думки в класичних ситуаціях.

© П. М. Леоненко, 2005

ISSN 0320-4421. Історія нар. госп-ва та екон. думки України. 2005. Вип. 37-38.